

VIURE

Natalia Jiménez,
una mariachi 'made
in Spain' que
debuta com a actriu

PÀGINES 6 i 7

Diumenge, 29 de març del 2020

Urbanisme contra les epidèmies

■ Barcelona va modificar el teixit urbà al segle XIX per posar fi a la insalubritat de la ciutat

ALEX GARCIA

L'Eixample. El 1860 Cerdà va començar a construir un barri fet d'illes d'habitatges esquitxats d'espais verds distribuïts per la ciutat

SILVIA ANGULO
Barcelona

“Els problemes de salut pública van ser els que van fer repensar la ciutat, perquè les malalties afligien tant els rics com els pobres”. Richard Sennet, a *Construir i habitar*.

Aquesta va ser la raó principal del naixement de l'urbanisme modern a Barcelona. Amb Ildefons

Cerdà es va planificar un barri nou més enllà de les muralles, que es van enderrocar el 1854 per lluitar contra les epidèmies que al segle XIX castigaven les grans ciutats, cada vegada més poblades i amb un greu problema d'amuntegament. Les quarantenes imposades a Barcelona per afrontar les malalties no havien funcionat, i el desenvolupament de la ciència i l'esta-

dística va imposar la idea d'“una ciutat higiènica i funcional que havia de permetre una condició d'igualtat entre tots els residents que la feien servir”, en paraules de l'urbanista Joan Busquets.

La Barcelona resilient va superar aquestes epidèmies periòdiques a través de l'urbanisme. Cerdà, que era enginyer, va ser el primer a escriure aquesta paraula en

un text imprès, va implantar un nou teixit urbà i va estudiar les condicions de vida dels obrers. L'arquitecte Vicente Guallart explica que, com que pertanyia al corrent dels socialistes utòpics, estava molt interessat a millorar la situació dels treballadors que vivien a les zones més deprimides i en situació d'insalubritat, i l'estudi el va fer a través de l'estadística. També

va parar molta atenció a crear una potent infraestructura de clavegueram i eliminar els pous negres, apunta l'arquitecte Toni Solanas, membre del grup de treball Salut i Arquitectura, del Col·legi d'Arquitectura de Catalunya (COAC).

“En aquella època els metges van pensar que el còlera es propa-

CONTINUA A LA PÀGINA SEGÜENT >>

ASSOCIACIÓ AMICS DE LES MISSES POLIFÒNIQUES

Col·laboradors principals:

L'estat d'alarma respecte el COVID-19 ens obliga a ajornar l'Ofici que estava previst per al 5 d'abril. La nova data de celebració serà el **diumenge 21 de juny** a les 19 hores a la Basílica de Sant Just.

info@missespolifoniques.com · tel. +34 932 009 681 · www.missespolifoniques.com

L'AFECTACIÓ DEL CORONAVIRUS EN LA VIDA QUOTIDIANA

Els arquitectes apressen a repensar la tipologia de pisos

MANÉ ESPINOSA

Una barcelonina amb la guitarra al costat del seu gos al balcó de casa

>> VE DE LA PÀGINA ANTERIOR

gava a través de l'aire i no pas de l'aigua. Era un moment de ple desenvolupament industrial, amb moltes fàbriques que començaven a funcionar i el fum negre que desprenien les xemeneies inundava Barcelona", assenyala Solanas. D'aquí ve la creació d'un barri nou, 20 vegades més gran que la ciutat vella, amb habitatges on entrés la llum, que estiguessin airejats i tinguessin patis interiors. Es tractava d'una zona residencial formada per carrers poblats d'arbres de les mateixes proporcions amb xamfrans que feien la funció de petites places i on també es garantia la mobilitat.

Per l'arquitecta i catedràtica d'Urbanisme Maria Rubert, el desenvolupament científic de mitjans del segle XIX va ser determinant, ja que es va aplicar al teixit urbà de la ciutat per lluitar contra les malalties, fet que s'ha repetit al llarg de la història. Rubert posa com a exemple la incorporació de les fonts a les places o la retirada dels cementiris fora de les ciutats, unes pràctiques introduïdes durant el regnat de Carles III que van servir per pal·liar els efectes de les epidèmies que castigaven la població.

El projecte de Cerdà va acabar patint terribles variacions. Solanas i Guallart adverteixen que l'especulació i la densificació van ser els dos processos que van acabar desvirtuant completament el projecte. Tot i això, reconeixen que el model perviu, ja que va comportar un canvi de paradigma en la concepció de la ciutat moderna.

Els professionals de l'arquitectura destaquen que és complicat

portar les lliçons del pla Cerdà a l'actual epidèmia per coronavirus que pateix Barcelona. Però sí que coincideixen a assenyalar que el tancament obligatori de la població als domicilis particulars hauria de suposar un abans i un després en la concepció dels nous habitatges que es construeixen.

ARQUITECTURA DE CONFINAMENT

Els professionals diuen que l'actual tancament suposarà un abans i un després

L'arquitecte en cap de l'Ajuntament de Barcelona, Xavier Matilla, va ser un dels primers treballadors municipals a ser diagnosticats amb Covid-19 i està reclòs a casa des del 9 de març. "Ara, dins dels nostres habitatges, hauriem de fer una reflexió obligada de com vivim. Per què els lavabos, que haurien de ser

les estances més ventilades dels pisos, són interiors? Per què s'han reduït els espais comunitaris a la mínima expressió, com també la superfície dels pisos?", es pregunta. Les respostes a aquestes preguntes el porten a defensar que els habitatges s'han de deixar de veure des d'una lògica econòmica per prioritzar-ne sobretot la qualitat.

Solanas coincideix en aquesta idea i assenyala que s'està imposant una arquitectura i un disseny dels edificis *low cost*. Adverteix que un 30% dels immobles estan malalts i que s'ha perdut la idea de progrés.

Al seu torn, Vicente Guallart explica que aquests dies a l'Institute for Advance Architecture of Catalonia (IAAC) hauria d'haver començat un màster dirigit a arquitectes xinesos per ensenyar-los el model Barcelona, que s'ha d'entendre com una xarxa de barris sense centre i sense perifèria. "El confinament té lloc a l'escala de

l'habitatge i es converteix en el lloc on s'ha de viure, treballar i descansar (*living, working and resting*); són microciutats. Ara el teletreball és més important que als anys noranta, i des dels habitatges produïm", apunta. Per això advoca per desenvolupar edificis ecològics que puguin mirar de dins cap a fora i on s'incorpori vegetació que es pugui regar amb aigües grises. "Una natura que molts barcelonins, en aquests dies de tancament, troben a faltar".

CANVIS DE NORMATIVA

Sorgeix la proposta de demanar modificacions a la Generalitat en el decret d'habitabilitat

L'arquitecta Carme Fiol posa com a exemple d'habitatge encara vigent les *Unités d'Habitation* a Marsella de Le Corbusier i fuig dels edificis que es van posar de moda a la Meridiana i que només tenen finestres. Considera que d'aquests dies de tancament en sortirà una reflexió sobre moltes qüestions, i la de l'habitatge, en aquests moments, és especialment sensible per la situació de confinament.

Matilla proposa obrir un debat sobre la tipologia dels habitatges i portar-lo més enllà. De l'experiència del confinament considera que s'ha de demanar a la Generalitat que es replantegi l'actual decret d'habitabilitat, que fixa com han de ser actualment els habitatges, per incorporar millores que estiguin relacionades amb la superfície dels habitatges i la incorporació de balcons i terrasses.

Maria Rubert també coincideix a assenyalar que potser ha arribat el moment de modificar la manera de construir i dissenyar les cases per pensar també en la distribució interior. "Estar-hi tancats a dins ens obliga a pensar com volem que siguin els llocs on vivim i amb qui voldries estar. Cal buscar solucions per poder ser també a fora des de dins", assenyala. I recorda que la vida rural, injuriada per molts davant la voràgine de la gran ciutat, aquests dies és més atractiva. "No som mai a casa, i ara, sense poder-ne sortir, ens adonem de les incomoditats que ens provoca". ●

Les funeràries, contra el decret

■ L'Associació Nacional d'Empreses de Serveis Funeraris (Panasef) va assegurar que els preus dels funerals continuen sent els mateixos i no han variat amb la crisi del coronavirus. En un comunicat, la patronal mostra disconformitat pel decret de la Generalitat, que intervé els preus, i reivindica "que l'esforç dels professionals funeraris i les seves empreses durant aquests dies està sent exemplar". / Redacció

Detencions per haver evitat el confinament

Els Mossos d'Esquadra i les policies locals han detingut en les últimes 24 hores 30 persones i n'han denunciades 2.744 per haver-se saltat les restriccions de mobilitat de l'estat d'alarma. També s'han identificat 12.455 persones i 14.700 vehicles, en aquest cas als 200 punts de control per evitar desplaçaments. / Efe

LLIBERT TEIXIDO

Denunciat de camí a veure la xicotona

■ Els Mossos d'Esquadra han denunciat un home que havia sortit d'Andorra per una via forestal per anar a Barcelona per veure la seva xicotona. L'home va ser sorprès per una patrulla de mossos divendres cap a les 14.45 hores quan circulava per una de les pistes forestals que connecten Andorra amb la comarca de l'Alt Urgell, per no haver de passar per la frontera a fi d'eludir els controls pel confinament. / Efe

Un mapa per evitar la mobilitat

■ L'Ajuntament de Figueres ha elaborat un mapa interactiu amb els establiments que serveixen a domicili per reduir al màxim la mobilitat a la ciutat. S'hi poden trobar serveis i comerços com ara farmàcies, supermercats, restaurants, carnisseries i fruïteres amb aquesta particularitat. El mapa, que es va actualitzant, s'ubica a la pàgina web que el Consistori ha creat en relació amb la Covid-19. / B. Julbe

La conquesta dels balcons i les terrasses

■ La Barcelona del segle XXI no té problemes d'amuntegament –o almenys no està tan estès–, tot i que sí que és cert que alguns edificis del centre històric en pateixen, cosa que encara complica més el confinament obligatori que es viu aquestes setmanes. També cal destacar que molts dels habitatges que es construeixen ara no tenen un element tan mediterrani com són els

balcons. Això, segons l'arquitecte en cap de l'Ajuntament de Barcelona, Xavier Matilla, s'ha de solucionar. "El fet de disposar d'una terrassa es considera un luxe, quan realment és una necessitat amb confinament o sense. La normativa hauria d'obligar a disposar d'uns metres per poder accedir a fora. No pas el típic balcó, sinó ser més ambiciós i que aquest espai

sigui una sala exterior per viure-hi". En la mateixa línia es pronuncia l'arquitecta Carme Fiol, de l'estudi Arriola&Fiol, que assenyala que els ciutadans han perdut la tradició de sortir al balcó, sobretot pel trànsit excessiu que pateix la ciutat. "Aquesta serà una gran reconquesta quan disminueixi la circulació del centre de la ciutat", puntualitza.